

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje

RIŠEM, RIŠEŠ, RIŠEMO

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Ella Podergajs

Pia Rejc Vipotnik

Teja Vengust

MENTORICA:

Sanja Podgoršek, prof. razrednega pouka

LEKTORICA:

Olga Kožel, prof. slov.

Osnovna šola Hudinja, marec 2019

Osnovna šola Hudinja

Osnovna šola Hudinja

RIŠEM, RIŠEŠ, RIŠEMO

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICE:

Ella Podergajs

Pia Rejc Vipotnik

Teja Vengust

MENTORICA:

Sanja Podgoršek,

prof. razrednega pouka

LEKTORICA:

Olga Kožel, prof. slov.

Mestna občina Celje, Komisija Mladi za Celje

Celje, marec 2019

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	4
1. UVOD.....	5
1.1. TEORETSKE OSNOVE.....	5
1.1.1. RISANJE.....	5
1.1.2. RISBA	5
1.1.3. ZGODOVINA RISANJA	5
1.1.4. RISARSKE TEHNIKE.....	6
1.1.4.1. RISANJE S SVINČNIKOM	6
1.1.4.2. RISANJE Z BARVNIM SVINČNIKOM	6
1.1.4.3. RISANJE Z OGLJEM.....	6
1.1.4.4. RISANJE S KREDO	7
1.1.4.5. RISANJE Z VOŠČENKAMI	7
1.1.4.6. RISANJE S PASTELI	7
1.1.4.7. RISANJE S FLOMASTRI.....	7
1.1.4.8. RISANJE S TUŠEM	8
1.1.5. RISARSKE PODLAGE	9
1.1.6. RISARSKI MATERIALI.....	9
1.1.7. RISARSKI PRIPOMOČKI	9
1.2. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	10
1.3. HIPOTEZE	10
1.4. OPIS RAZISKOVALNIH METOD	11
1.4.1. METODA DELA Z LITERATURO.....	11
1.4.2. METODA ANKETIRANJA.....	11
1.4.3. METODA OBDELAVE PODATKOV	11

2. OSREDNJI DEL.....	12
2.1. PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV.....	12
2.1.1. Učenci, vključeni v raziskavo	12
2.1.2. Ali rad rišeš?	13
2.1.3. Učenci, ki so na vprašanje: Ali rad rišeš, odgovorili z DA in so vključeni v nadaljnjo raziskavo.....	14
2.1.4. Kdaj si začel risati?.....	15
2.1.5. Meniš, da dobro rišeš?	16
2.1.6. Kaj najraje rišeš?.....	17
2.1.7. S čim (tehnike risanja) najraje rišeš?.....	18
2.1.8. Na katero risarsko podlago najraje rišeš?	19
2.1.9. Kakšno velikost risarske podlage najraje uporabljaš?.....	20
2.1.10. Kje najraje rišeš?	21
2.1.11. Kdo te je naučil risati?.....	22
2.1.12. Kako rišeš?	23
2.1.13. Koliko časa na teden rišeš?.....	24
2.2. DISKUSIJA.....	25
3. ZAKLJUČEK.....	28
4. PRILOGA.....	30
5. LITERATURA:.....	34

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Učenci, vključeni v raziskavo	12
Grafikon 2: Priljubljenost risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	13
Grafikon 3: Učenci, ki so na vprašanje: Ali rad rišeš, odgovorili z DA in so vključeni v nadaljnjo raziskavo	14
Grafikon 4: Starostno obdobje, v katerem so začeli učenci risati (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	15
Grafikon 5: Samoocena risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	16
Grafikon 6: Priljubljenost motivov risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)..	17
Grafikon 7: Priljubljenost risarskih tehnik (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)..	18
Grafikon 8: Priljubljenost risarske podlage (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)	19
Grafikon 9: Najpogostejša velikost risarske podlage (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	20
Grafikon 10: Priljubljenost prostora risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	21
Grafikon 11: Kdo je naučil anketirane učence risati (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)	22
Grafikon 12: Kako anketirani učenci rišejo (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)	23
Grafikon 13: Tedenski čas risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo).....	24

POVZETEK

V naši raziskovalni nalogi smo skušale ugotoviti, kakšne so razlike in podobnosti med učenci razredne ter predmetne stopnje pri risanju. Zanimalo nas je, ali učenci radi rišejo, kdaj so začeli risati, kaj in s čim najraje rišejo, kakšno in kako veliko risarsko podlago najraje uporabljajo, kje rišejo, na kakšen način rišejo, kdo jih je naučil risati in koliko časa na teden rišejo. Ugotovile smo, da učenci razredne stopnje raje rišejo kot učenci predmetne stopnje in da se je večina učencev naučila risati v predšolskem obdobju, torej v vrtcu. Večina učencev se je ocenila da dobro rišejo, vendar je bilo število dobrih samoocen višje pri učencih razredne stopnje. Rezultati so pokazali, da učenci radi rišejo različne motive in pri risanju uporabljajo različne tehnike. Pri risarskih tehnikah je vidno izstopalo risanje s svinčnikom tako pri učenci razredne kot predmetne stopnje. Večina učencev najraje riše na papir, nekaj učencev pa je med risarskimi podlagami izbralo tudi karton, tkanino, steklo, les in beton. Približno polovica učencev pa najraje izbira risarsko podlago srednje velikosti, ki meri velikost risarskega lista. Ugotovile smo tudi, da učenci najraje rišejo na različnih lokacijah, kot so dom, šola in na prostem. Rezultati so pokazali, da se je največ anketiranih učencev naučilo risati samih ter da ideje za motive risanja izbirajo raje sami, kot pa da jim jih določi nekdo drug ali pa da bi jih prisovali. Tretjina učencev riše do 30 minut dnevno, tretjina do 1 ure dnevno in ostala tretjina več kot 3 ure dnevno.

Uporabili smo metodo anketiranja in metodo obdelave podatkov.

1. UVOD

1.1. TEORETSKE OSNOVE

1.1.1. RISANJE

Slovar slovenskega knjižnega jezika definira risanje kot upodabljanje s črtami. Risanje pa je tudi puščanje sledi z risali in je prvo ustvarjanje otrok. Je podlaga za vse nadaljnje likovno izražanje. Že kot mali otroci spoznajo osnovne likovne materiale, kot so barvice, flomastri in voščenke, s katerimi najprej rišejo.

Risanje je osnova, kako likovne ideje prenesemo v vidno obliko. Pri tem uporabljamo osnovna likovna elementa, ki sta linija in točka. Te se razlikujejo po velikosti, obliki in smeri. Z nizanjem črt nastanejo svetle ali temne ploskve, kar pa je odvisno od gostote nizanja črt. Riše se lahko prostoročno ali s pripomočki (Čerkez in Tacer, 2010).

Likovne tehnike s področja risanja so učencem najbližje, saj so osnova likovnega izražanja in izhodišče za spoznavanje ostalih tehnik na drugih likovnih področjih.

Bagnall pravi, da imajo vsi majhni otroci risarski in slikarski talent, ki ga med odraščanjem zgubijo, kajti otroci se lotijo ustvarjanja brezskrbno, rišejo le bistvo, popolnost pa jim ni pomembna (Bagnall, 1995).

1.1.2. RISBA

Pibernikova definira risbo kot rezultat risanja in upodobitev nekega motiva s pikami in črtami. V moderni umetnosti jo lahko pogosto najdemo kot umetniško delo. Vrednotimo pa jo lahko kot kiparska in slikarska dela.

1.1.3. ZGODOVINA RISANJA

Tako risanje kot slikanje segata že v čas prazgodovine. Prazgodovinske poslikave imenujemo jamske poslikave, saj je človek v prazgodovini risali in slikal po stenah jam, v katerih je živel. V 12. in 13. stoletju so menihi v samostanih po vsej Evropi izdelovali iluminirane rokopise. Le-ti rokopisi so rokopisi, katerih besedilo je bilo okrašeno z okrašenimi črkami, robovi in

miniaturnimi ilustracijami. Najstarejši iluminirani rokopisi pa segajo že v obdobje 600-400 pr. n. št., v Bizantinsko cesarstvo. Umetniki so v obdobju po 13. stoletju uporabljali večinoma srebrne svinčnike s katerimi so risali na lesene plošče. Ko pa je papir postal splošno dostopen (od 14. stoletja dalje) so umetniške in študijske risbe postajale vedno bolj pogoste.

1.1.4. RISARSKÉ TEHNIKE

Za risanje uporabljamo suhi in tekoči material. Po materialu poimenujemo tudi risarske tehnike. V nadaljevanju so predstavljene najpogostejše risarske tehnike, ki jih srečamo v osnovni šoli.

1.4.1.1. RISANJE S SVINČNIKOM

Mehki svinčniki, ki so označeni s črko B in števkami od 1 do 9, so najbolj primerni za risanje. S svinčnikom rišemo črtne risbe in risbe s številnimi risarskimi podrobnostmi ter risbe, kjer polnimo manjše površine s teksturo. Risbo čim manj radiramo in ne mažemo narisane s prsti. Z različno močnim pritiskanjem dobimo različno intenzivne črte. Za risanje s svinčnikom uporabljamo vse vrste papirja (Duh in Vrlič, 2003).

1.1.4.2. RISANJE Z BARVNIM SVINČNIKOM

Kadar rišemo z barvnimi svinčniki, je pomembno, da uporabimo omejeno število barv, saj se lahko risanje hitro spremeni v barvanje. Črte so z barvnimi svinčniki različno intenzivne in so odvisne od moči pritiska (Čerkez in Tacer, 2010). Barvni svinčniki je material, ki je enostaven za uporabo in najbolj poznan otrokom.

1.1.4.3. RISANJE Z OGLJEM

Oglje je eno izmed najstarejši risal. Z njim je mogoče izdelovati linearne, ploskovite, nežne in dramatične podobe. Uporabljamo ga lahko tudi za skiciranje. Slaba stran oglja je, da je umazana zadeva, saj nam hitro počrtnijo roke in nehote tudi drugi deli papirja. Z ogljem rišemo na rahlo hrapav papir. Risbo moramo na koncu fiksirati s fiksativom, da jo utrdimo in zaščitimo. To lahko naredimo z lakom za lase in mlekom (Bagnall, 1995).

1.1.4.4. RISANJE S KREDO

Krede delimo na risalne in navadne. Navadne kredo so po strukturi med ogljem in svinčnikom. Risalne kredo so trše od oglja in so v odtenkih rjave, črne in sive barve. Krede puščajo rahlo zamegljeno sled. Tudi te risbe na koncu fiksiramo s fiksativom. Šolska kreda je najprimernejša za asfalt in manj primerna za papir (Duh in Vrlič, 2003)

1.1.4.5. RISANJE Z VOŠČENKAMI

Voščenske so mehek material in so narejene iz voska. So različnih barv in debelin. Bolj kot z voščenko pritisnemo na risarsko podlago, močnejše so črte. Podlaga, na katero rišemo z voščenko, se vidi, saj le-te niso prekrivne (Pibernik, 2006).

1.1.4.6. RISANJE S PASTELI

Pastele ločimo po tem, iz kakšnega materiala so narejeni. Poznamo suhe pasteles, ki so trši od oglja, oljne pasteles, ki so narejeni z lanenim oljem, in akvarelne pasteles, ki so vodotopni. Vsi pasteli so lahko v različnih barvnih odtenkih in so v obliki okroglih oziroma pravokotnih paličic. Suhe pasteles moramo fiksirati, saj drugače ne obstanejo (Čerkez in Tacer, 2010).

1.1.4.7. RISANJE S FLOMASTRI

Flomastri so svinčniki, ki imajo namesto mine stenj in cilindričen vložek, napolnjen s posebnim barvilom. Njegova glavna značilnost je, da z njim dosežemo svetleče in prosojne črte.

Ker barva hitro hlapi, jih moramo po uporabi zapreti, da se ne izsušijo. Flomastri imajo različno velikost in obliko konice. Ne glede kako močno pritisnemo s flomastrom, je črta enakomerna in enako intenzivna. Kadar rišemo, uporabljamo temne flomastre, vsaj dva z različno debelo konico. S flomastri rišemo na gladke in bele liste (Duh in Vrlič, 2003).

1.1.4.8. RISANJE S TUŠEM

Tuš je likovni material, s katerim lahko ustvarjamo najrazličnejše izdelke. Z njim lahko rišemo na suhi ali mokri podlagi. Uporabimo lahko različna risala: trska ali trstika, tanjši čopič, kovinska ali gosja peresa.

Risanje s trsko in tušem

Pri risanju s trsko črta vse bolj slabi. Pomembnejše dele rišemo s temno, druge pa s svetlo črto.

Risanje s peresom in tušem

Ta tehnika je primerna izključno za risanje črtnih motivov in zahteva razvite motorične spretnosti.

Risanje s čopičem

Ta tehnika je enostavna, saj lahko s čopičem zapolnimo večje površine.

Lavirana risba

Kadar ustvarjamo lavirano risbo, pomeni, da tuš redčimo z vodo. S tušem lahko rišemo na moker papir, kjer se tuš razliva. Lahko predhodno zmočimo risarsko podlago ali jo močimo sproti in samo delno ter nanjo s tušem rišemo.

Lavirano risbo pa lahko ustvarimo tudi tako, da mešamo tuš in vodo na paleti (bela podlaga, ki ne vpija vode). Bolj kot redčimo tuš, svetlejši je tuš za risanje (Duh in Vrlič, 2003).

Bagnall pravi, da v likovnem izražanju ni meja, pomembno so le naše zadovoljstvo in interes ter zadovoljstvo z rezultatom (Bagnall, 1995). Ker pri ustvarjanju ni meja, lahko raziskujemo nove likovne tehnike, materiale in pripomočke, kar nas pripelje do novih risarskih tehnik. Našteli bomo nekaj najpogostejših tehnik, kjer eksperimentiramo s tehnikami, materiali in pripomočki:

- risanje z brisalcem na različna črnila,
- risanje z limoninim sokom,
- risanje z naravnimi tekočinami,

- risanje z lužem za les,
- risanje s prstno barvo,
- risanje z raztopino vode, tuša in aspirina,
- risanje z radirko ...

1.1.5. RISARSKE PODLAGE

Rišemo lahko na različne podlage. Le-te so lahko različnih oblik, velikost in iz različnih materialov. Izbiramo lahko med papirjem, kartonom, lepenko, tkanino, usnjem, lesom, steklom, plastiko, betonom in kovino. Najpogosteje pa rišemo na papir, ki je lahko različnih oblik in vrst. Papirji se lahko razlikujejo tudi po teži. Poznamo na primer ovojni papir, transparentni papir, srednje gladki risalni papir, mehki japonski papir ... Na kateri papir bomo risali, je odvisno od nas samih, saj je najbolje da ugotovimo, kateri papir nam ustreza.

1.1.6. RISARSKI MATERIALI

Ločimo suhe in tekoče risarske materiale. Suhi risarski materiali so: svinčnik, barvni svinčnik, oglje, kreda, paste in voščenka. Tekoči risarski materiali pa so: flomaster, kemični svinčnik, vodena barva, oljna barva, tuš in črnila.

1.1.7. RISARSKI PRIPOMOČKI

Pri risanju si pomagamo z naslednjimi risarskimi pripomočki: palčica, pero, čopič ali celo računalnik.

1.2. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Zanimali so nas odgovori na naslednja vprašanja:

- ali učenci radi rišejo,
- kdaj so začeli risati,
- ali menijo, da dobro rišejo,
- kaj učenci najraje rišejo,
- s čim najraje rišejo,
- na katero risarsko podlago najraje rišejo,
- kakšno velikost risarske podlage najraje uporabljajo,
- kje najraje rišejo,
- kdo jih je naučil risati,
- kako rišejo in
- koliko časa na teden rišejo.

1.3. HIPOTEZE

HIPOTEZA 1: Učenci razredne stopnje raje rišejo kot učenci predmetne stopnje.

HIPOTEZA 2: Učenci razredne stopnje najraje rišejo živali, učenci predmetne stopnje pa domišljjske like.

HIPOTEZA 3: Učenci razredne stopnje najraje rišejo z barvicami, učenci predmetne stopnje pa s svinčnikom.

HIPOTEZA 4: Vsi anketirani učenci najraje rišejo na papir.

HIPOTEZA 5: Učenci razredne stopnje rišejo več kot 3 ure tedensko, učenci predmetne stopnje pa do 1 ure tedensko.

1.4. OPIS RAZISKOVALNIH METOD

1.4.1. METODA DELA Z LITERATURO

Literaturo smo potrebovale za razumevanje raziskovane teme in razlago pojmov. S pomočjo literature smo natančno opredelile in razložile risarske tehnike, materiale, pripomočke in podlage. Literaturo smo našle v Osrednji knjižnici Celje, v knjižnici Osnovne šole Hudinja in na spletnih straneh.

1.4.2. METODA ANKETIRANJA

Z metodo anketiranja smo pridobile podatke neposredno od posameznih anketirancev. Podatke smo pridobile na Osnovni šoli Hudinja. Pridobljeni podatki so bili glavni vir informacij. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 10 vprašanj zaprtega tip (Priloga 1). Anketirale smo 369 učencev od drugega do devetega razreda.

1.4.3. METODA OBDELAVE PODATKOV

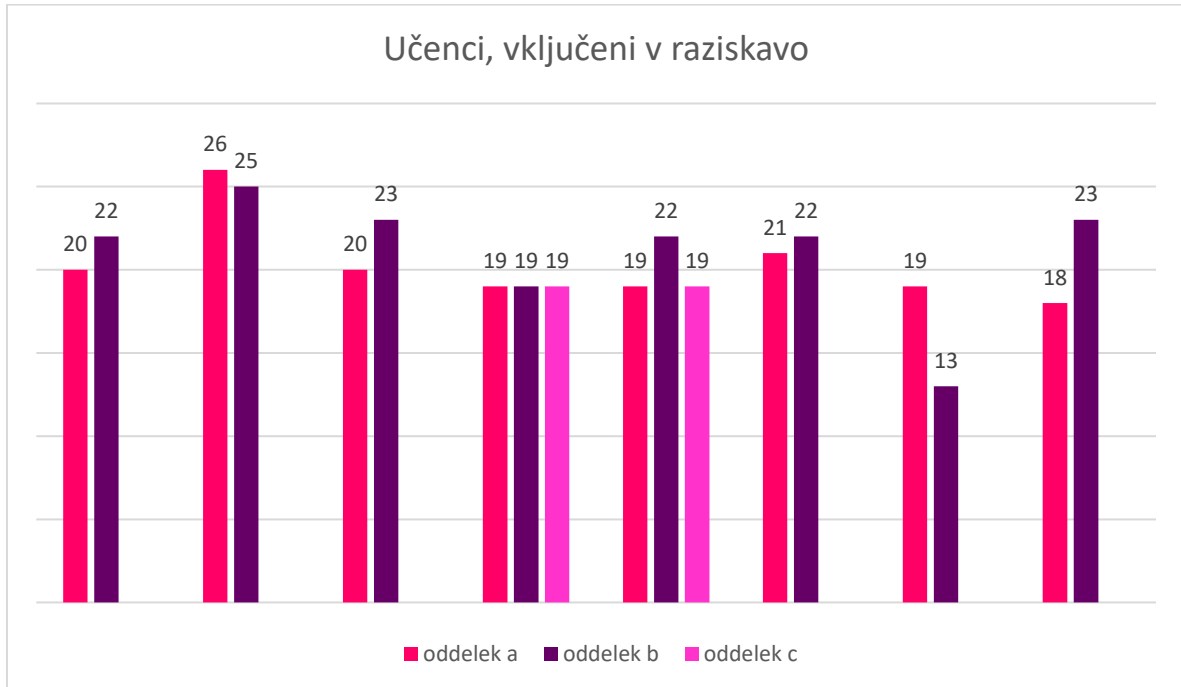
Za analizo podatkov, ki smo jih pridobile z anketo, njeno obdelavo in izdelavo grafikonov smo uporabile Excel 2010. Končno poročilo pa je bilo izdelano v Wordu 2010.

2. OSREDNJI DEL

2.1. PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH REZULTATOV

2.1.1. Učenci, vključeni v raziskavo

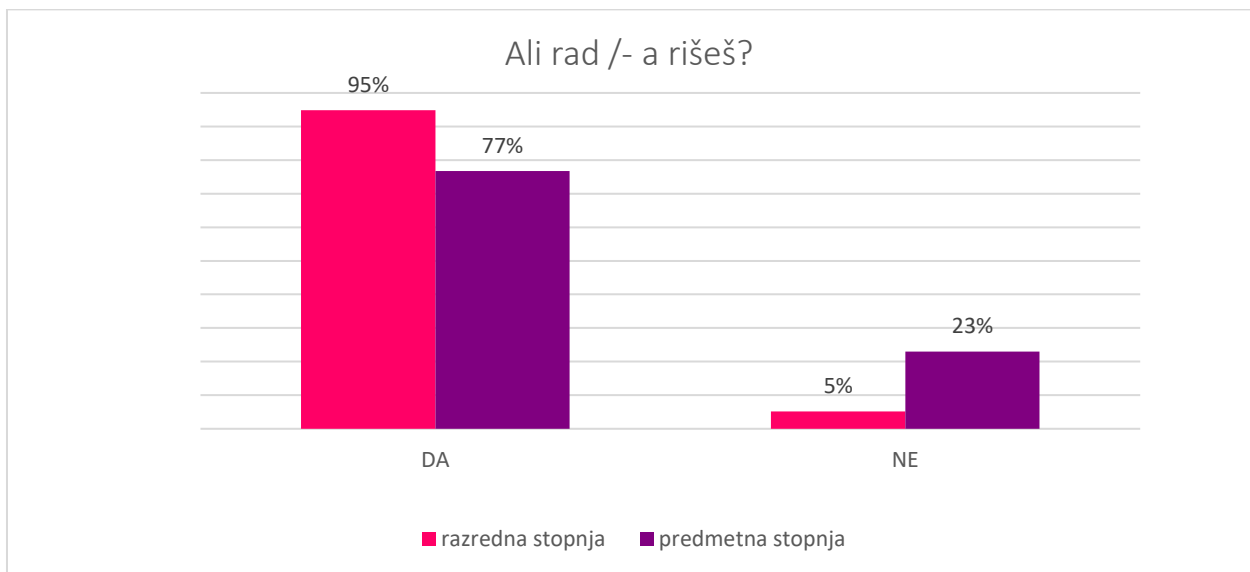

Grafikon 1: Vsi učenci, vključeni v raziskavo, razdeljeni na razredno in predmetno stopnjo

V raziskavo je bilo vključenih 369 učencev razredne in predmetne stopnje. Iz grafikona 1 je razvidno, da je bilo v raziskavo vključenih 193 učencev razredne stopnje in 176 učencev predmetne stopnje. Iz grafikona lahko razberemo natančno število učencev po razredih, razdeljenih na razredno in predmetno stopnjo.

2.1.2. Ali rad rišeš?

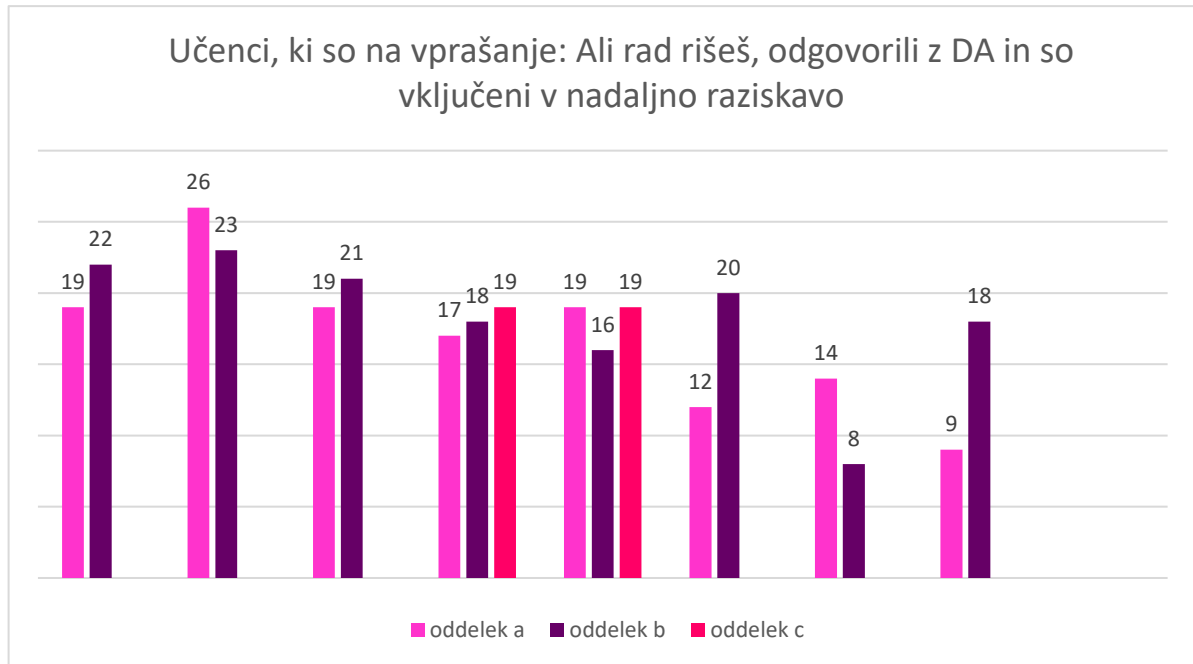

Grafikon 2: Priljubljenost risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 2 je razvidno da 95 % učencev razredne stopnje radi rišejo, 5 % učencev razredne stopnje pa ne rišejo radi. Med učenci predmetne stopnje je 77 % takšnih, ki radi rišejo in 23 % učencev, ki ne rišejo radi.

2.1.3. Učenci, ki so na vprašanje: Ali rad rišeš, odgovorili z DA in so vključeni v nadaljnjo raziskavo

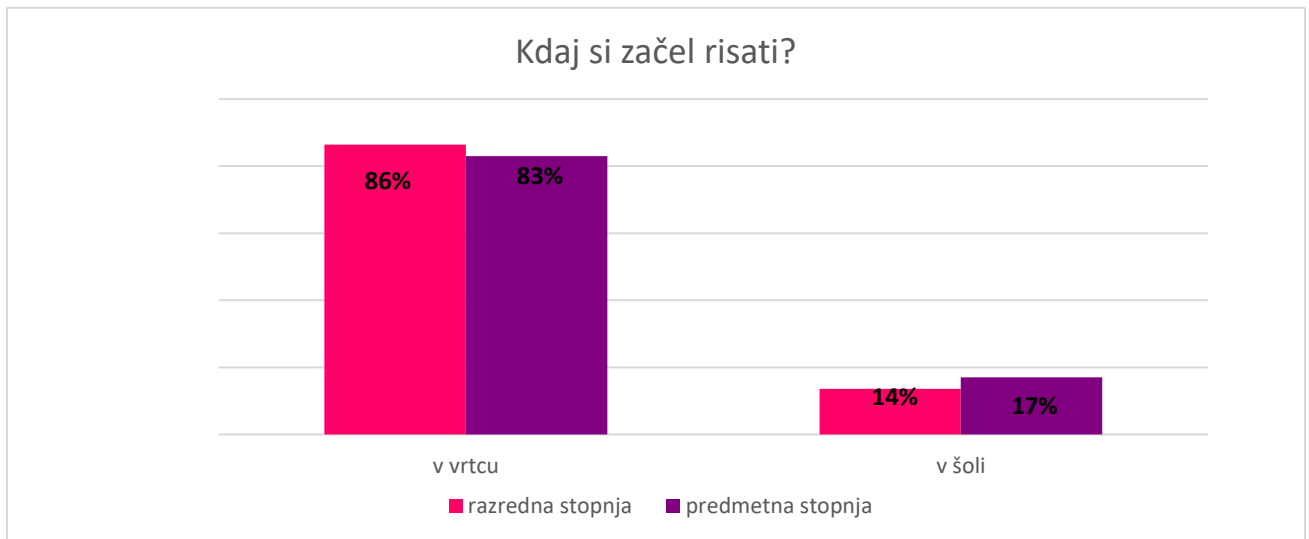

Grafikon 3: Učenci, ki so na vprašanje: Ali rad rišeš, odgovorili z DA in so vključeni v nadaljnjo raziskavo

V nadaljnjo raziskavo so bili vključeni vsi učenci, ki so na vprašanje: Ali rad rišeš, odgovorili z da. Iz grafikona 3 je razvidno, da je v nadaljnjo raziskavo vključenih 184 učencev razredne stopnje in 135 učencev predmetne stopnje.

2.1.4. Kdaj si začel risati?

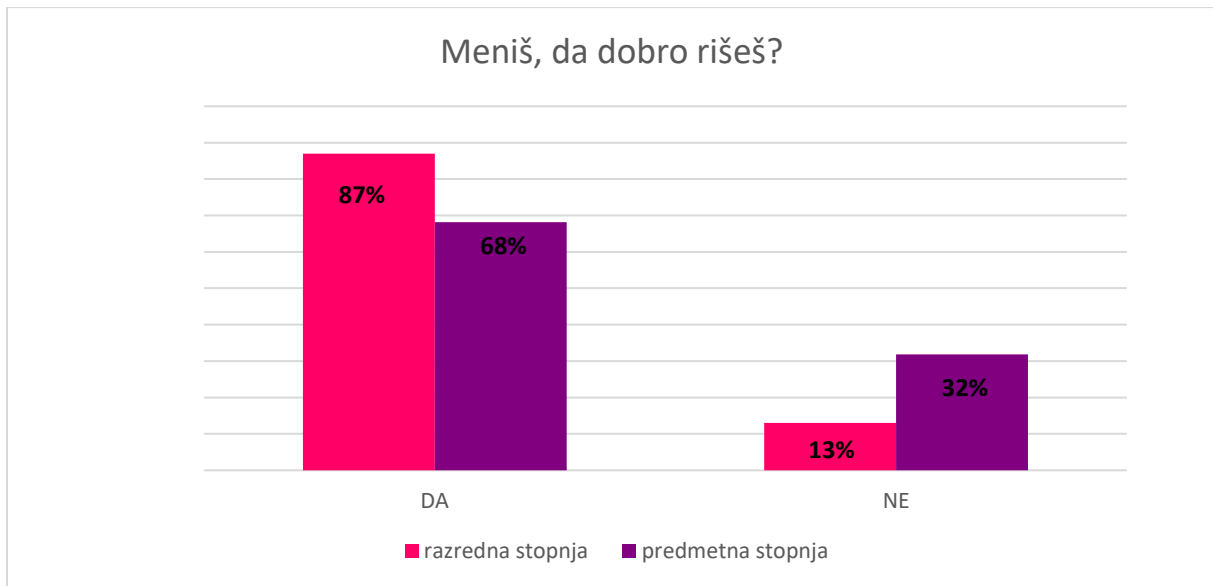

Grafikon 4: Starostno obdobje, v katerem so začeli anketirani učenci risati (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 4 lahko razberemo, v katerem starostnem obdobju so učenci začeli risati. Lahko so izbirali med dvema možnostma. Izbrali so lahko starostno obdobje, ko so obiskovali vrtec, ali starostno obdobje, ko so začeli obiskovati šolo. Graf prikazuje, da je 86 % učencev razredne stopnje začelo risati v vrtcu, 14 % pa v šoli. Na razredni stopnji je 83 % učencev začelo risati v vrtcu in 17 % v šoli.

2.1.5. Meniš, da dobro rišeš?

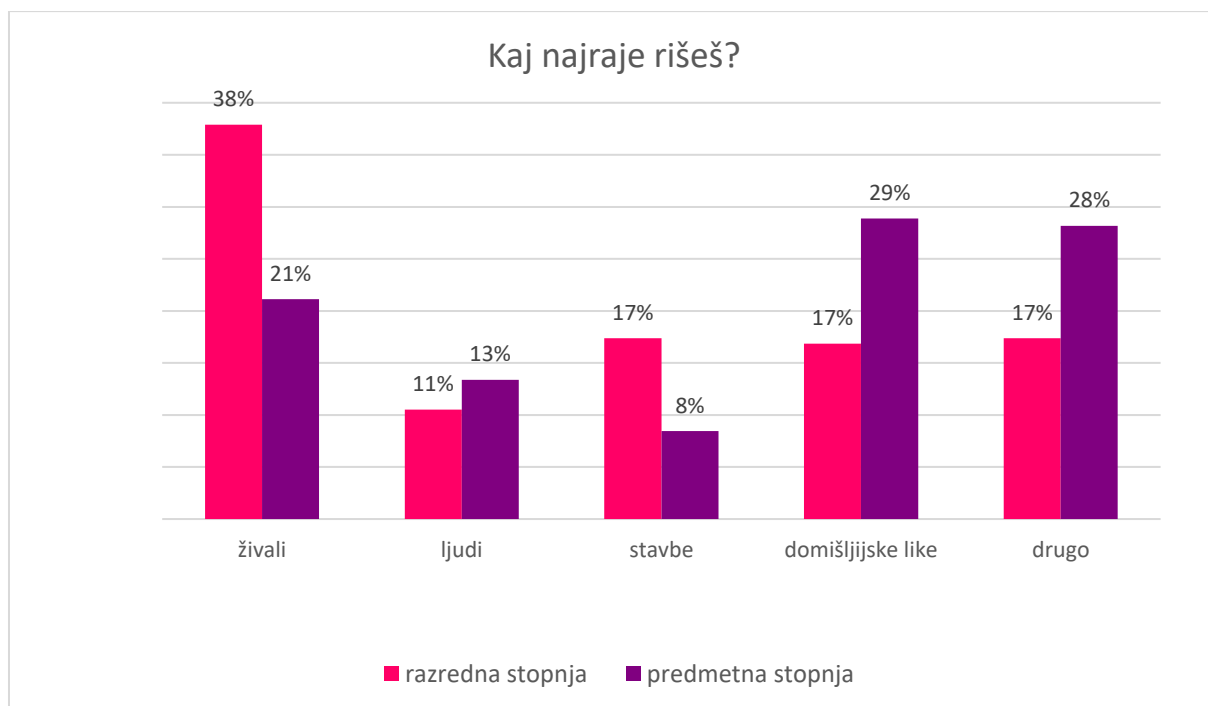

Grafikon 5: Samoocena risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 5 lahko razberemo, kako so se učenci razredne in predmetne stopnje samoocenili pri risanju. 87 % učencev razredne stopnje se je ocenilo, da dobro rišejo, medtem kot je 13 % učencev menilo, da ne rišejo dobro. Na predmetni stopnji je bilo 68 % učencev, ki menijo, da dobro rišejo in 32 % učencev, ki menijo, da ne rišejo dobro.

2.1.6. Kaj najraje rišeš?

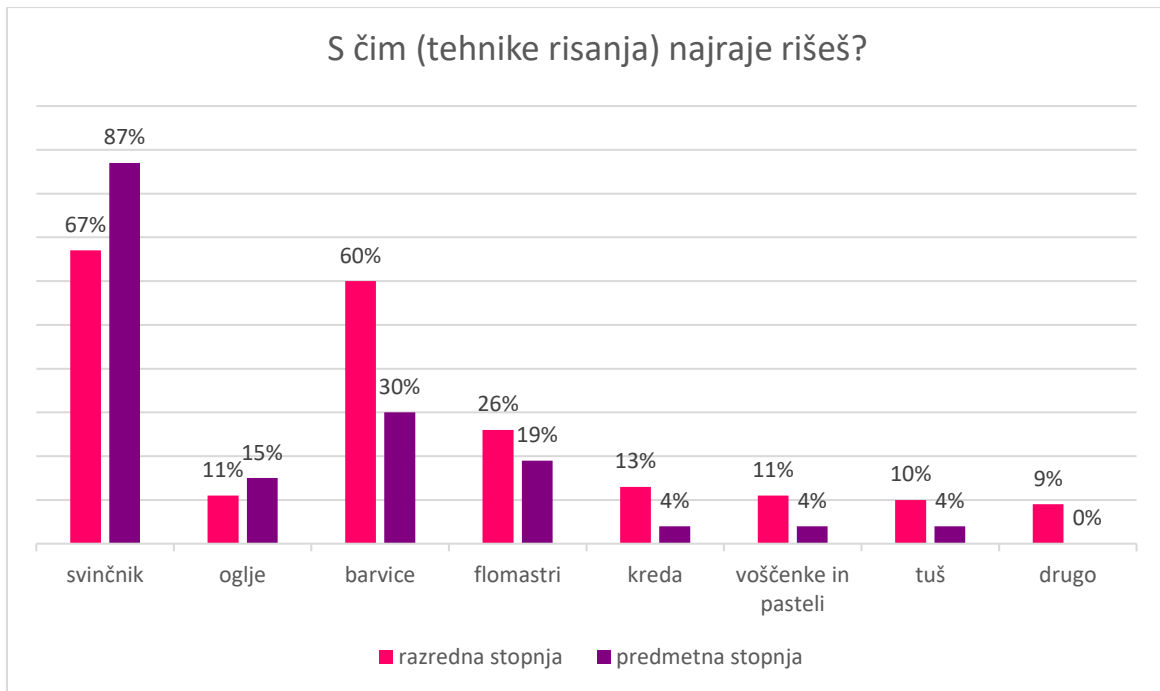
Grafikon 6: Priljubljenost motivov risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 6 je razvidno, da na razredni stopnji učenci najraje rišejo živali. Takšnih učencev je 38 %. 11 % učencev razredne stopnje najraje riše ljudi, 17 % anketiranih učencev razredne stopnje pa stavbe, domišljajske like in drugo. Učenci so pod kategorijo drugo navajali različne predmete, avtomobile in robote.

Na predmetni učenci najraje rišejo domišljajske like. Takšnih učencev predmetne stopnje je bilo 29 %. 21 učencev najraje riše živali, 13 % učencev ljudi in 8 % učencev predmetne stopnje stavbe. 28 % učencev predmetne stopnje najraje riše umetnine, bunkerje, avtomobile, sladkarije ali naravo in so na anketnem listu obkrožili možnost drugo.

2.1.7. S čim (tehnike risanja) najraje rišeš?

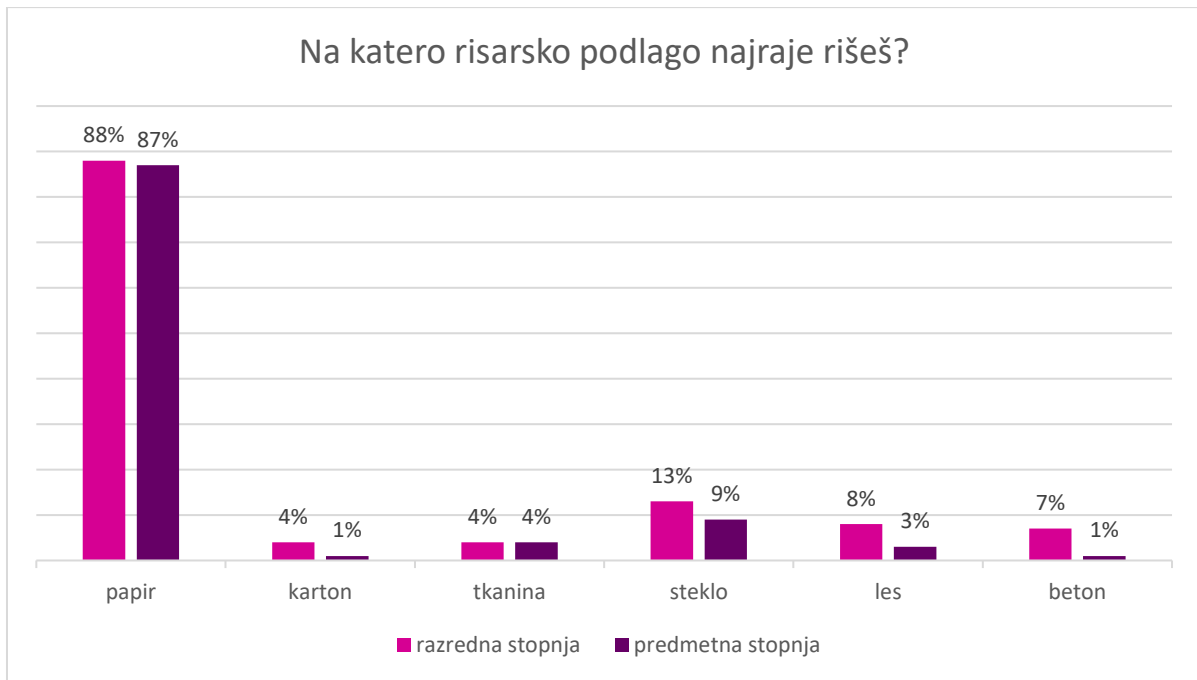
Grafikon 7: Priljubljenost risarskih tehnik (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona lahko razberemo priljubljenost risarskih tehnik pri učencih.

67 % učence razredne stopnje najraje riše s svinčnikom, 11 % jih najraje riše z ogljem, 60 % pa z barvicami. 26 % učencev razredne stopnje najraje riše s flomastri, 13 % s kredo, 11 % z voščenkami in pasteli, 10 % s tušem in 9 % učencev z drugimi risarskimi tehnikami. Kot druge risarske tehnike so navedli risanje z nalivnikom, alkoholnim flomastrom in kemičnim svinčnikom.

Učenci predmetne stopnje pa najraje rišejo s svinčnikom. Takšnih učencev je kar 87 %. 15 % učencev najraje riše z ogljem, 30 % jih najraje riše z barvicami, 19 % s flomastri, 4 % pa s kredo, voščenko, pasteli in tušem. Učenci predmetne stopnje niso navedli dodatnih risarskih tehnik.

2.1.8. Na katero risarsko podlago najraje rišeš?

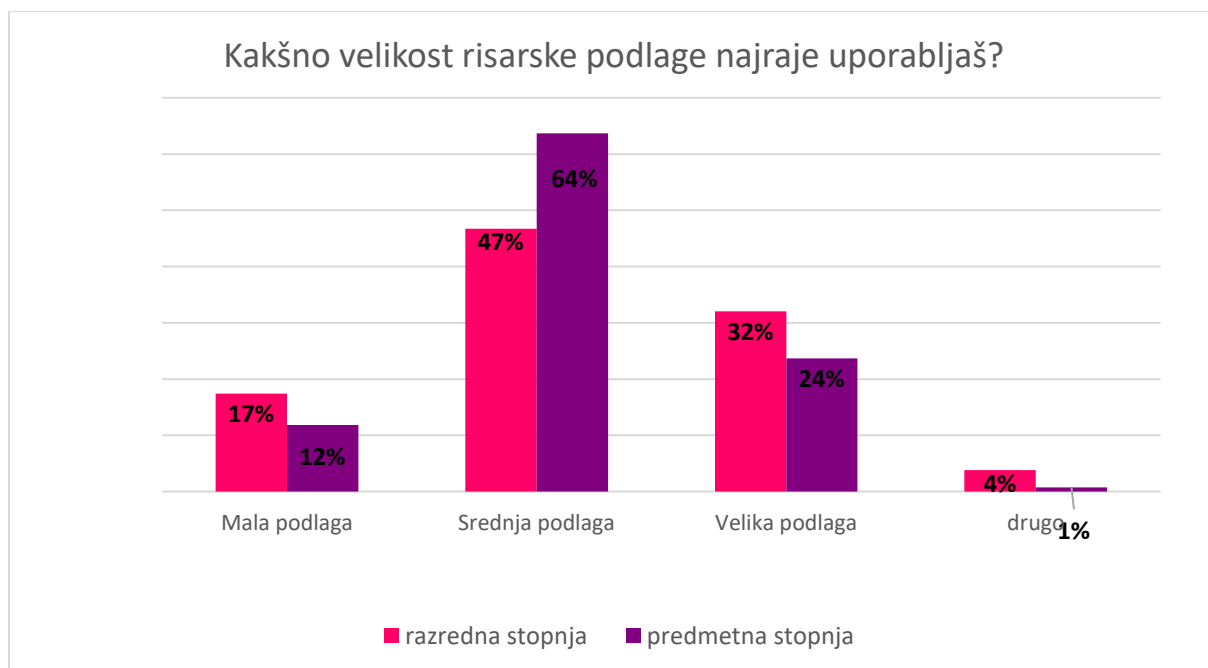
Grafikon 8: Priljubljenost risarske podlage (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 8 lahko razberemo, katero risarsko podlago učenci najraje uporabljajo.

Učenci razredne stopnje najraje rišejo na papir. Takšnih učencev je 88 %. 4 % učencev najraje riše na karton in tkanino. 13 % učencev razredne stopnje najraje riše na steklo, 8 % pa na les. 7 % učencev razredne stopnje najraje riše na beton.

87 % učencev predmetne stopnje najraje riše na papir. 1 % učencev najraje riše na karton in beton. 4 % učencev predmetne stopnje najraje riše na tkanino, 9 % pa na steklo. 3 % učencev predmetne stopnje najraje riše na beton.

2.1.9. Kakšno velikost risarske podlage najraje uporabljaš?

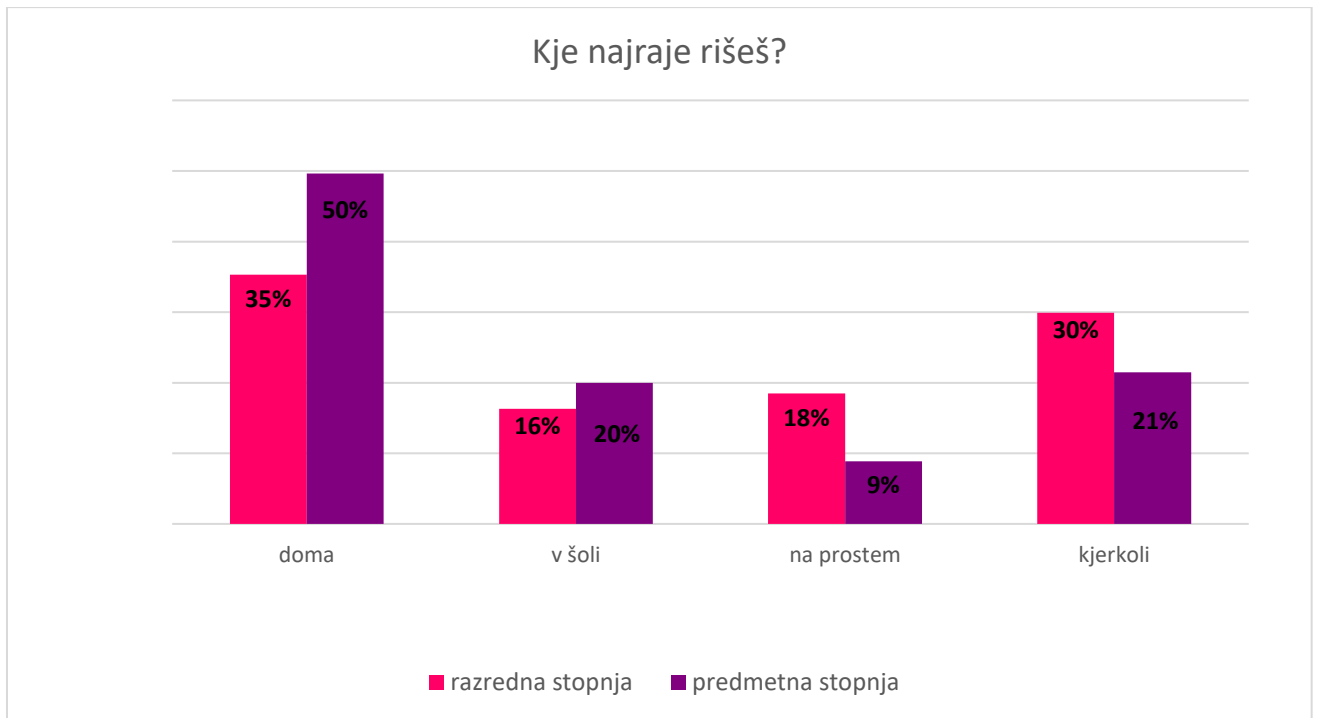

Grafikon 9: Najpogostejša velikost risarske podlage (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 9 je razvidno, da malo podlago uporablja 17 % učencev razredne stopnje, 47 % učencev uporablja srednjo podlago, 32 % pri risanju uporablja veliko risarsko podlago. 4 % učencev so navedli drugi velikosti risarskih podlag. Učenci radi rišejo tudi na manjše podlage, ki so manjše od velikosti malih zvezkov in na zelo velike risarske podlage, ki merijo več kot risalni list.

Učenci predmetne stopnje najraje rišejo na srednjo podlago. Takšnih učencev je 64 %. 17 % učencev razredne stopnje najraje riše na malo podlago, 24 % učencev pa na veliko podlago. 1 % anketiranih učencev razredne stopnje uporablja druge velikosti risarske podlage kot na primer zelo veliko risarsko podlago v velikosti jumbo plakata.

2.1.10. Kje najraje rišeš?

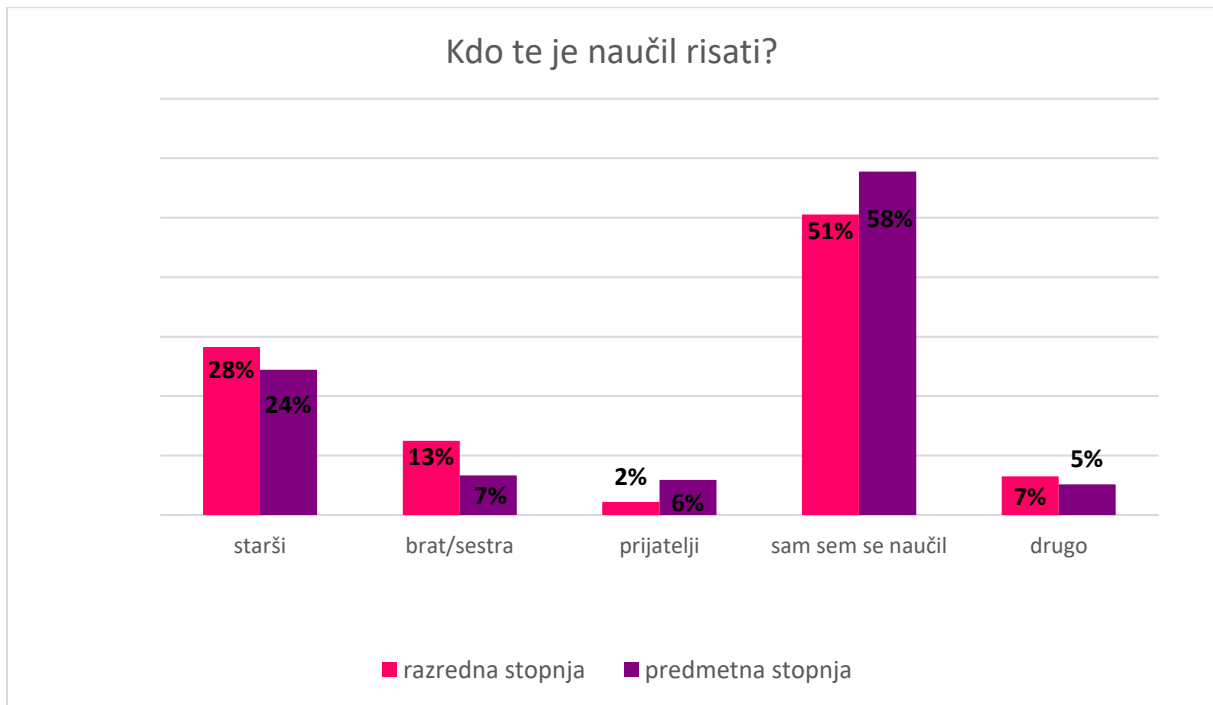
Grafikon 10: Priljubljenost prostora risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 10 je razvidno, da učenci razredne stopnje najraje rišejo doma. Takšnih učencev je 35 %. 16 % učencev razredne stopnje najraje riše v šoli, 18 % pa na prostem. 30 % učencev razredne stopnje najraje riše kjerkoli.

50 % učencev predmetne stopnje najraje riše doma, 20 % učencev v šoli, 9 % učencev predmetne stopnje pa na prostem. 21 % učencev predmetne stopnje najraje riše kjerkoli.

2.1.11. Kdo te je naučil risati?

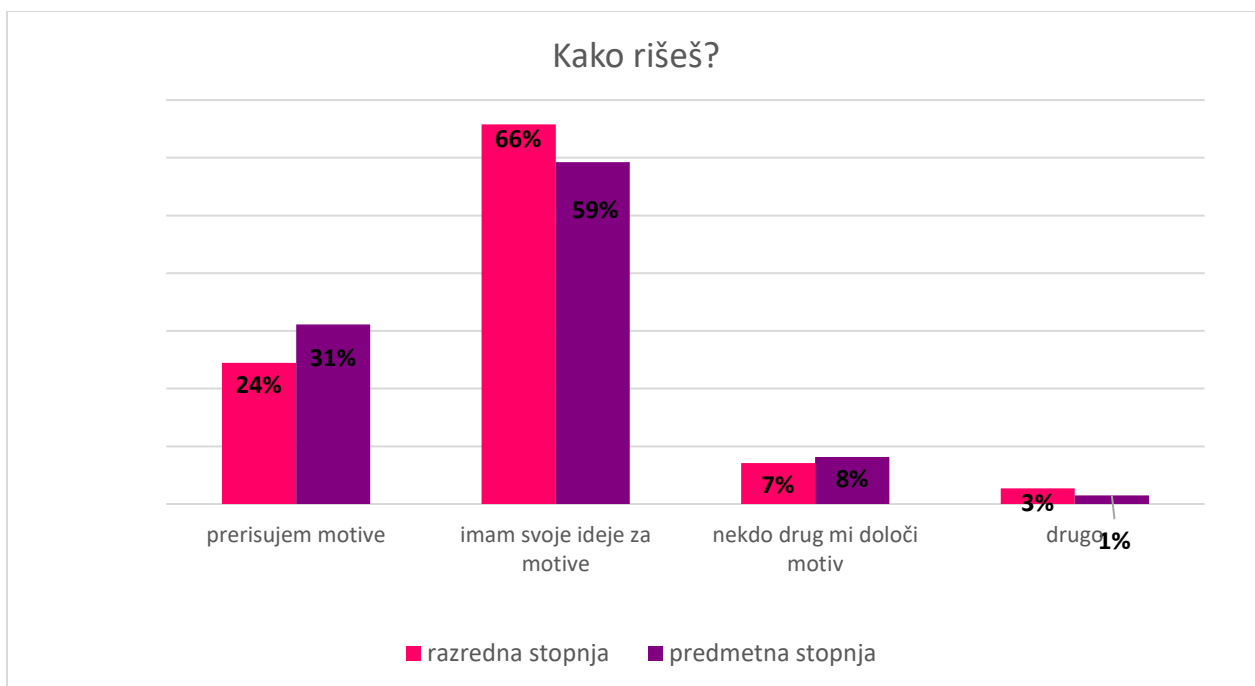
Grafikon 11: Kdo je naučil anketirane učence risati (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Največ učencev razredne stopnje, 51 %, se je naučila risati sama. 28 % učencev razredne stopnje so naučili risati starši, 13 % učencev pa se je naučila risati od bratov in sester. 2% učencev se je naučilo risati od prijateljev, 7% učencev razredne stopnje pa so se naučili risati drugje. Pod drugo so učenci navedli stare starše, teto, vzgojitelje v vrtcu, učiteljico v šoli in risarsko šolo.

58 % učencev predmetne stopnje se je naučila risati samih, 24 % so se jih je naučila risati od staršev, 7 % pa od bratov in sester. 6 % učencev so naučili risati prijatelji, 5 % učencev predmetne stopnje pa je kot odgovor navedlo drugo. Le-ti so se naučili risati od vzgojiteljev v vrtcu, starih staršev ali drugih sorodnikov.

2.1.12. Kako rišeš?

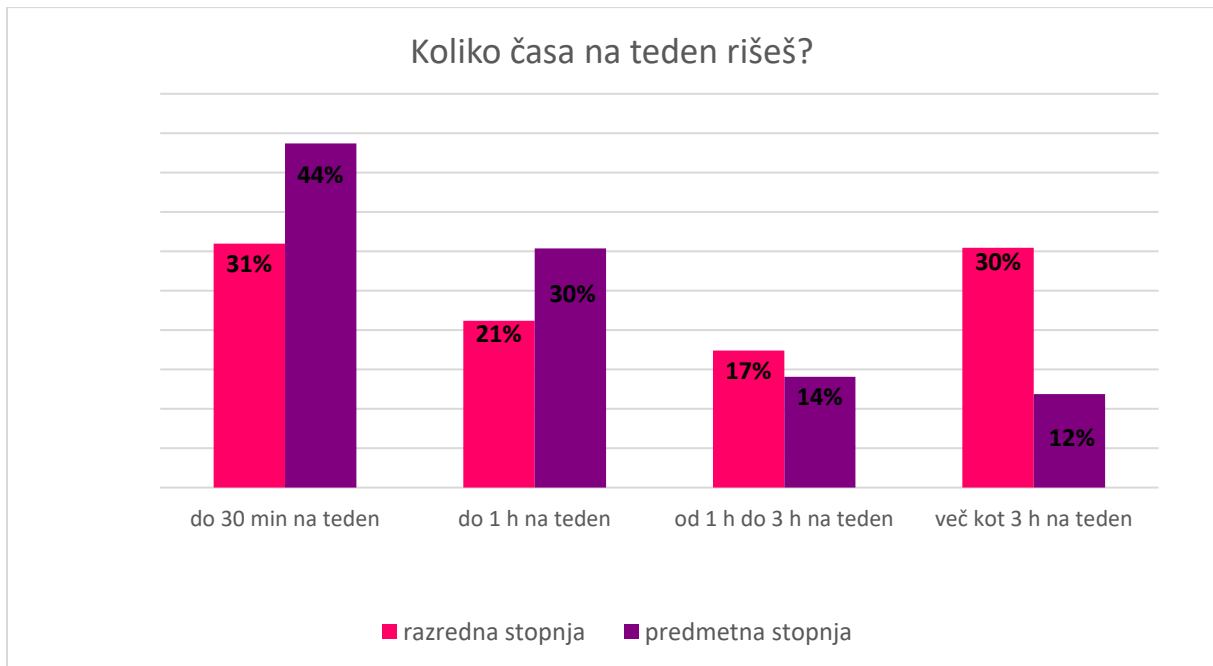
Grafikon 12: Kako učenci rišejo (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 12 je razvidno, da največ učencev razredne stopnje, 66 %, riše tako, da imajo svoje ideje za motiv. 24 % učencev motive prerisuje, 7 % učencem pa motive določi nekdo drug. 3 % učencev razredne stopnje so navedli druge načine risanja. Pod drugo so umestili vse našteté možnosti, ki jih poljubno mešajo med sabo.

Iz grafikona lahko razberemo tudi, da ima 59 % učencev predmetne stopnje svoje ideje za motive. 24 % učencev motive prerisuje, 7 % učencem predmetne stopnje pa motiv risanja določi nekdo drug. 1 % učencev ima druge načine risanja, kot je na primer iskanje idej na spletu.

2.1.13. Koliko časa na teden rišeš?

Grafikon 13: Tedenski čas risanja (primerjava med razredno in predmetno stopnjo)

Iz grafikona 13 je razvidno, da 31 % učencev razredne stopnje riše do 30 minut na teden, 21 % učencev riše do 1 ure na teden, 17 % učencev riše od 1 ure do 3 ur na teden in 30 % učencev razredne stopnje riše več kot 3 ure tedensko.

44 % učencev predmetne stopnje riše do 30 minut na teden. 30 % učencev riše do 1 h tedensko, 14 % učencev predmetne stopnje riše od 1 ure do 3 ur na teden in 12 % učencev predmetne stopnje riše več kot 3 ure tedensko.

2.2. DISKUSIJA

V naši raziskovalni nalogi smo želele ugotoviti, kakšne so razlike in podobnosti med učenci razredne ter predmetne stopnje pri risanju. Zanimalo nas je, ali učenci radi rišejo, kdaj so začeli risati, kaj in s čim najraje rišejo, kakšno in kako veliko risarsko podlago najraje uporabljajo, kje rišejo, na kakšen način rišejo, kdo jih je naučil risati in koliko časa na teden rišejo.

Postavile smo si 5 hipotez, ki smo jih skušale z raziskavo potrditi.

HIPOTEZA 1: Učenci razredne stopnje raje rišejo kot učenci predmetne stopnje.

Prvo hipotezo lahko potrdimo, saj lahko iz grafikona 2 razberemo, da učenci razredne stopnje res raje rišejo kot učenci predmetne stopnje. Na razredni stopnji je 95 % učencev, ki radi rišejo, na predmetni stopnji pa je takšnih učencev 77 %. Menimo, da smo do takšnega rezultata prišle, ker mlajši učenci risanje dojemajo kot del igre, ki je stalnica v njihovem življenju. Učenci razredne stopnje imajo tudi več prostega časa, ki ga lahko namenijo risanju oziroma ustvarjanju. Jolanda Pibernik v svojem delu navaja, da je risanje v otrokovem zgodnjem otroštvu, poleg igre, najpogostejša dejavnost in otroci brez izjeme rišejo sami od sebe, spontano, brez nagovarjanja, če le imajo možnost. Mlajši otroci se lažje izražajo z risbo in vedno vedo razložiti vsako podrobnost na svoji risbi. Starejši otroci pa so že bolj zadržani in bolj samokritični do svojih risb, veliko jim pomeni tudi mnenje okolice, ki pa lahko hitro zatre njihovo ustvarjanje.

HIPOTEZA 2: Učenci razredne stopnje najraje rišejo živali, učenci predmetne stopnje pa domišljajske like.

Drugo hipotezo lahko potrdimo. Grafikon 6 prikazuje, da učenci razredne stopnje izmed vseh ponujenih motivov najraje rišejo živali (38 %), učenci predmetne stopnje pa domišljajske like (29 %). Menimo, da smo do takšnega rezultata prišle, ker učenci razredne stopnje lažje rišejo motive, ki jih poznajo, učenci predmetne stopnje pa so že sposobni narisati nek neznan domišljajski lik. Tudi Duh in Vrlič navajata, da so mlajši otroci ožje usmerjeni pri izbiri likovnega motiva in da vedenje o motivu prevladuje nad vidnimi vtisi. Starejši učenci, torej učenci

predmetne stopnje, so širše usmerjeni pri izbiri motiva, pa tudi njihov likovni spomin je bogatejši.

HIPOTEZA 3: Učenci razredne stopnje najraje rišejo z barvicami, učenci predmetne stopnje pa s svinčnikom.

To hipotezo moramo ovreči. Grafikon 7 nam prikazuje, da tako učenci razredne stopnje, kot učenci predmetne stopnje najraje rišejo s svinčnikom. 87 % predmetne stopnje najraje riše svinčnikom, na razredni stopnji pa je takšnih učencev 67 %. Iz grafikona lahko razberemo tudi, da priljubljenost barvice ne zaostaja veliko za priljubljenostjo svinčnika na razredni stopnji. Na predmetni stopnji pa je priljubljenost svinčnika v veliki porasti glede na ostale risarske tehnike. Razlog za takšne rezultate vidimo v tem, da je risanje s svinčnikom najlažja in najpreprostejša risarska tehnika, saj lahko na risbi naredimo hitre popravke. Vrlič in Duha navajata, da imajo mlajši učenci raje različne odtenke, medtem ko starejši posegajo po enakih odtenkih ene barve.

HIPOTEZA 4: Vsi anketirani učenci najraje rišejo na papir.

Hipotezo 4 lahko potrdimo. Grafikon 8 nam prikazuje, da tako učenci razredne stopnje kot učenci predmetne stopnje najraje rišejo na papir. Kar 88 % učencev razredne stopnje in 87% učencev predmetne stopnje je izbralo papir kot najljubšo risarsko podlago,. Iz grafikona lahko razberemo, da so pri učencih priljubljene tudi ostale risarske podlage (beton, les, karton, tkanina, steklo), vendar v manjši meri kot papir.

Menimo, da smo prišle do takšni rezultatov, ker je papir risalna površina, ki je lahko dostopna v različnih velikostih. Je dokaj poceni risalna podlaga, če nimamo previsokih zahtev. Papir je preprost za uporabo, saj ne zahteva dragih in zahtevnih risarskih pripomočkov in materialov kot na primer steklo ali les.

HIPOTEZA 5: Učenci razredne stopnje rišejo več kot 3 ure tedensko, učenci predmetne stopnje pa do 1 ure tedensko.

Hipotezo 5 lahko delno potrdimo. Grafikon 13 nam kaže, da učenci predmetne in razredne stopnje porabijo različno količino časa na teden za risanje. Na razredni stopnji riše več kot 3 h samo 30 % učencev razredne stopnje in 12 % učencev predmetne stopnje. Je pa 31 % učencev razredne stopnje takšnih, ki rišejo do 30 min tedensko in 44 % učencev predmetne stopnje, ki rišejo do 30 minut tedensko. Iz grafikona lahko razberemo, da z naraščanjem starosti učencev upada čas risanja. Vendar pa število učencev pretirano ne izstopa pri nobenem navedenem času. Menimo, da smo prišli do takšnih rezultatov, ker imajo učenci razredne stopnje več prostega časa, ki ga namenjajo risanju. Jolanda Pibernik navaja, da je risba v zgodnjem otroštvu ob igri otrokova najpogostejša dejavnost, ki ji namenijo več časa. Učenci predmetne stopnje zaradi pomankanja prostega časa oziroma povečanja obveznosti nimajo časa za risanje. Le-ti so že zelo spretni v govornem izražanju in risba kot element igre ni več pomembna. Učenci predmetne stopnje velikokrat obravnavajo risanje kot del pouka, umetnosti in ne kot igro.

3. ZAKLJUČEK

Risanje je poleg igre otrokovo najpogostejša dejavnost v zgodnjem otroštvu. Z risanjem se otroci izražajo in nam skušajo povedati o stvareh. Starejši kot so otroci, manj je risanja v smislu spontanega izražanja, saj so bolj veščji v samem govoru, ki ga spretno uporabljajo.

Risanje je del vsakdanjega življenja otrok tako v šoli kot doma. Starejši in spretnejši kot so otroci, zahtevnejše risarske tehnike, materiale in pripomočke lahko uporabljajo. Uporabo risarskih tehnik, materialov in pripomočkov se naučijo v šoli pri pouku likovne umetnosti ali pri eksperimentiranju z njimi doma.

Čerkez in Tacer risanje definirata kot osnovni način, kako likovne misli prenesemo v vidno obliko. Bogatejši kot je likovni spomin in spretnejši kot so učenci pri uporabi risarskih tehnik, kvalitetnejša risarska dela nastanejo.

V raziskovalni nalogi smo ugotovile, da učenci Osnovne šole Hudinja radi rišejo, pri čemer se najraje poslužujejo risanja s svinčnikom na srednje velik papir, na katerega narišejo motiv, ki so si ga zamislili sami.

Pri izdelavi raziskovalne naloge nismo imele večjih težav. V prihodnje bi lahko preverile kakšne pa so razlike pri risanju med fanti in dekleti ali pa bi v raziskavo vključili še odrasle in bi njihove rezultate primerjale z rezultati otrok.

Veseli nas da otroci še vedno radi rišejo in se te dejavnosti pogosto poslužujejo, saj ne samo da krepijo svoj likovni spomin, ampak se urijo tudi v fino motoričnih spretnosti, ki pa se v zadnjih letih pri otrocih slabšajo.

Podale bi nekaj predlogov, ki bi jih namenile učiteljem in staršem, da bi bilo risanje otrok čim bolj učinkovito:

- otrokom naj dajo čim večkrat možnost samostojnega ustvarjanja, saj takrat otroci prihajajo do inovativnih rešitev,

- če je mogoče, naj otroci sami izberejo likovne postopke in rešitve,
- zmanjšanje šablonskega risanja.

4. PRILOGA

Priloga 1

ANKETA

Dragi učenec/učenka!

Smo Pia Rejc Vipotnik, Teja Vengust in Ella Podergajs iz 6. b razreda. Pripravljamo raziskovalno nalogo o risanju pri učencih Osnovne šole Hudinja. Anketa je anonimna. Izpolnjuješ jo tako, da obkrožiš črko pred tebi ustreznim odgovorom ali odgovor dopolniš pri možnosti drugo.

Razred:

a) od 2. do 5. razreda

b) od 6. do 9. razreda

Ali rad rišeš?

Da Ne

Če si obkrožil NE, lahko anketo oddaš.

1. Kdaj si začel risati?

a) V vrtcu (predšolsko obdobje).

b) V prvem razredu (šola).

2. Meniš, da dobro rišeš?

DA NE

3. Kaj najraje rišeš?

- a) Živali.
- b) Ljudi.
- c) Stavbe.
- d) Domišljajske like.
- e) Drugo: _____

4. S čim najraje rišeš (tehnike risanja)? Možnih je več odgovorov.

- a) Svinčnik.
- b) Oglje.
- c) Barvice.
- d) Flomastri.
- e) Kreda.
- f) Voščenka in pasteli.
- g) Tuš.
- h) Drugo: _____

5. Na katero risarsko podlago najraje rišeš?

- a) Papir.
- b) Karton.
- c) Tkanina.
- d) Steklo.
- e) Les.
- f) Beton.

6. Kakšno velikost risarske podlage najraje uporabljaš?

- a) Mala podlaga (velikost malega zvezka).
- b) Srednja podlaga (velikost velikega zvezka).
- c) Velika podlaga (velikost risalnega lista).
- d) Drugo: _____

7. Kje najraje rišeš?

- a) Doma.
- b) V šoli.
- c) Na prostem.
- d) Kjerkoli.

8. Kdo te je naučil risati?

- a) Starši.
- b) Brat/sestra.
- c) Prijatelji.
- d) Sam sem se naučil.
- e) Drugo: _____

9. Kako rišeš?

- a) Prerisujem motive.
- b) Imam svoje ideje za motive.
- c) Nekdo drug mi določi motiv.
- d) Drugo: _____

10. Koliko časa na teden rišeš?

- a) Do 30 min na teden.
- b) Do 1 h na teden.
- c) Od 1 h do 3 h na teden.
- d) Več kot 3 h na teden.

5. LITERATURA:

1. DUH, Matjaž, in VRLIČ, Tomaž. 2003. *Likovna vzgoja v prvi triadi devetletne osnovne šole: priročnik za učitelje razrednega pouka*. Ljubljana: Rokus.
2. Internet. Pridobljeno 16. 12. 2018
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Internet>.
3. PIBERNIK, Jolanda. 2006. *Drugačnosti: priročnik za učitelje likovnega pouka v osnovni šoli*. Celje: Mohorjeva družba.
4. TOMŠIČ ČERKEZ, Beatriz, in TACER, Barbara. 2010. *Likovne kuharije: uporaba likovne tehnike*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
5. Dr. TACOL, Tonka, idr. 2016. *Likovne izražanje 6: učbenik za 6. razred osnovne šole*. Ljubljana: Debora.
6. TOMŠIČ ČERKEZ, Beatriz, in TACER, Barbara. 2012. *Likovne kuharije 2: eksperimentiranje z likovnimi tehnikami*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

IZJAVA*

Mentor SANJA PODGORŠEK v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom RIŠEM, RIŠEŠ, RIŠEMO, katere avtorice so : ELLA PODERGAJS, PIA REJC VIPOTNIK, TEJA VENGUST

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 28.2.2019

Podpis mentorja

Sanja Podgoršek

Podpis odgovorne osebe

[Handwritten signature]

POJASNILO

V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.